

NATUR VÅRDS VERKET

Tillsyn 2026

Fokus egenkontroll VU

Varför är verksamhetsutövarens egenkontroll så viktig?

- Kontroller behöver finnas genom hela dataflödet – inte enbart vid sammanställningen av utsläppsrapporten.

- Utan fungerande egenkontroll riskerar systematiska fel att upprepas år efter år.

Systematiska fel i utsläppsrapporteringen

- Flera fall av systematiska fel som pågått under många år utan att upptäckas.
- Felen har bland annat uppstått i beräkningar, enhetsomvandlingar och datahantering tidigt i dataflödet.
- Felen har förts vidare till utsläppsrapporteringen och passerat den årliga verifieringen.

Egenkontrollprogram

Dokumentation av dataflödesaktivitet (MRR art 58),

Riskbedömning (MRR art 12(1)(b)),

Egenkontroll-program (MRR art 59),

- **Dataflödesdokumentation**
  - Beskrivs hela kedjan från primärdata till rapporterade utsläpp?
  - Framgår vilka beräkningar, omvandlingar och dataöverföringar som görs?
- **Riskanalys**
  - Har man identifierat var fel kan uppstå?
  - Bedöms konsekvenserna för utsläppsrapporteringen?
  - Finns koppling mellan identifierade risker och kontrollaktiviteter?
- **Kontrollaktiviteter**
  - Finns rutiner för kontroll av beräkningar, formler, enheter och dataöverföringar?
  - Är kontrollerna tillräckliga för att upptäcka systematiska fel?
  - Finns dokumentation som visar att kontrollerna genomförs?

Primärdata

Vad är primärdata?
Data från mätinstrument, analysdata osv. – obearbetad data
Inte data från anläggningens processdatasystem

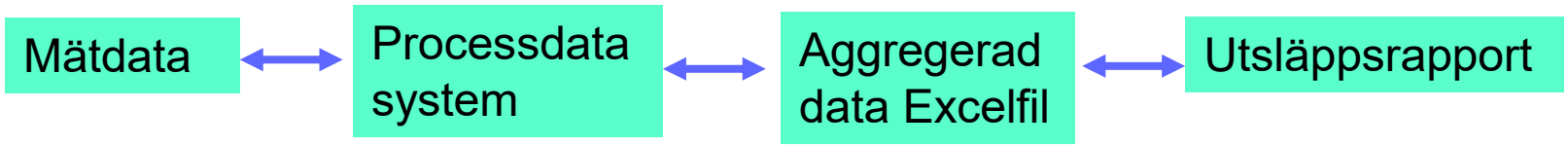

Utformning av dataflödesbeskrivning

- Inga krav på särskilda mallar
- För enkla dataflöden kan det räcka med någon mening text
- Mer komplicerade dataflöden kräver oftast en mer detaljerad beskrivning,

Jämför mot exempel i vägledning 6 (Guidance document No. 6 - Data flow activities and control system)

- För att kunna göra bra riskbedömningar och egenkontrollprogram så behöver man ha ett en bra dataflödesbeskrivning

Steg som ska utföras i en riskbedömning

För varje del i dataflödet avseende alla tänkbara incidenter analyseras följande punkter :

1. Typ av incident: (vad kan gå fel?)
2. Sannolikhet: Hur sannolikt är det att detta ska hända?
3. Effekt: Hur stort skulle felet bli (i termer av utsläpp eller tonkilometer)?
4. Risk som härrör från sannolikhet och effekt
5. Lämplig kontroll: Hur kan risken minskas?
6. Slutlig (övergripande) risk som återstår när kontrollerna tagits i beaktande.

Guidance document No. 6

Tillsyn av övervakning och rapportering – 2026

Fördjupad tillsyn vid fem anläggningar inom EU ETS (raffinaderier och kemiindustri)

Fokus på kvalitet och spårbarhet i utsläppsdata och tilldelningsdata

Granskning av rutiner och kontrollsystem

Kombination av digitala möten och platsbesök

Varför fördjupad tillsyn?

Systematiska fel har kunnat pågå under flera års tid

Fel kan uppstå i mätning, beräkning och dataöverföring

Risker behöver identifieras och hanteras löpande

Egenkontroll är viktig för att upptäcka fel i tid

Vad har vi granskat?

Dataflöden och spårbarhet från primärdata till rapport

Riskanalyser och kopplingen till kontrollaktiviteter

Kontroll av beräkningar och överföringar mellan system

Intern granskning, avvikelser och korrigerande åtgärder

Rutiner för mätning, provtagning och kalibrering

Så har tillsynen genomförts

Förberedande granskning av övervakningsplan och rutiner

Digitala möten med genomgång av system och dataexempel

Platsbesök med fördjupade kontroller och samtal

Uppföljning av iakttagelser och eventuella kompletteringar

Viktiga medskick

Beskriv hela vägen från primärdata till rapporterade uppgifter

Säkerställ en tydlig koppling mellan risker och kontroller

Kontrollprogram ska vara dokumenterat

Dokumentera genomförda kontroller och hur avvikelser hanteras

Se egenkontrollen som ett löpande kvalitetsarbete

Kommissionens vägledningar

[Monitoring, reporting and verification - Climate Action]

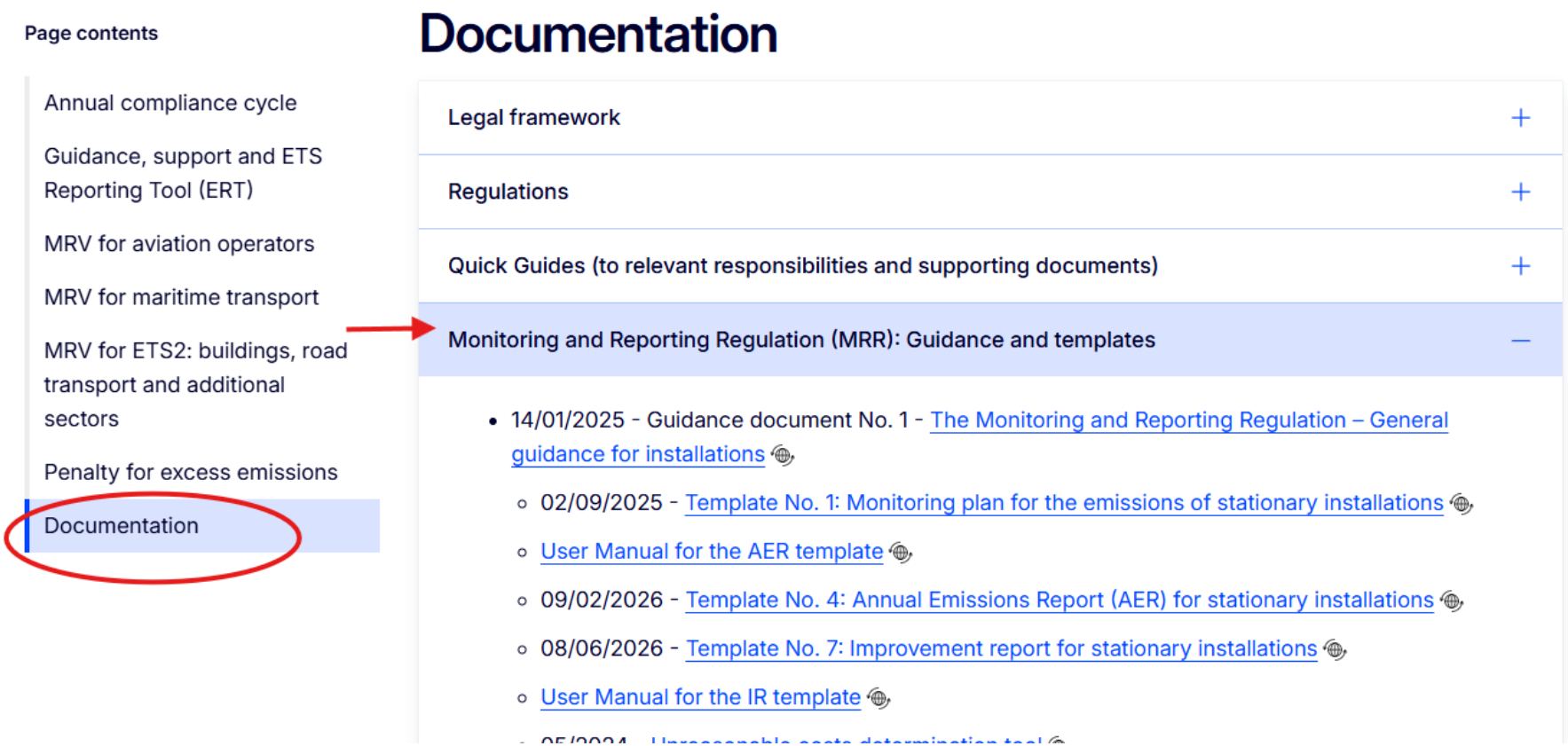

Susana Municio
Utsläppshandelsenheten
Naturvårdsverket
susana.municio@naturvardsverket.se
euets@naturvardsverket.se

NATUR
VÅRDS
VERKET